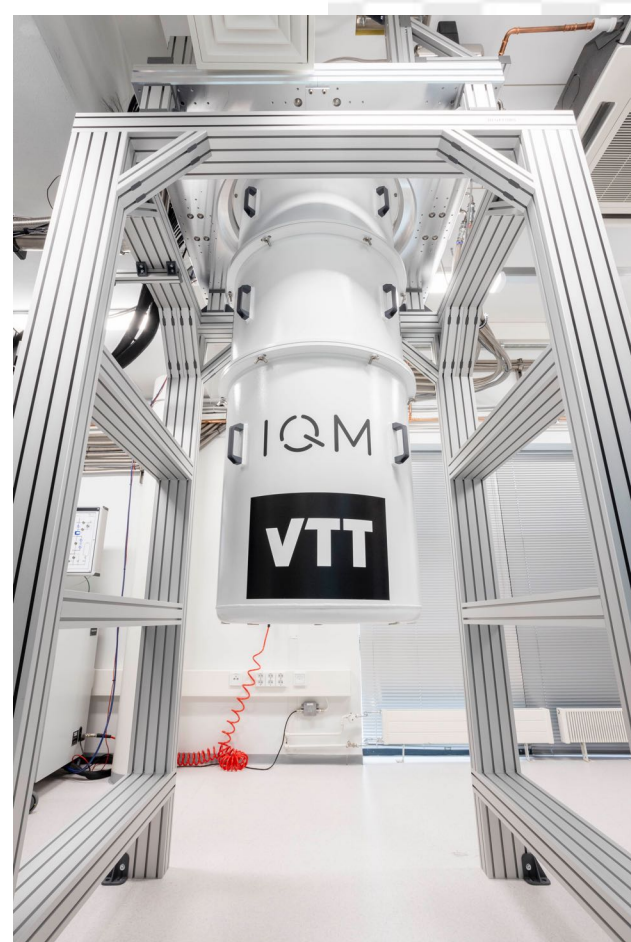

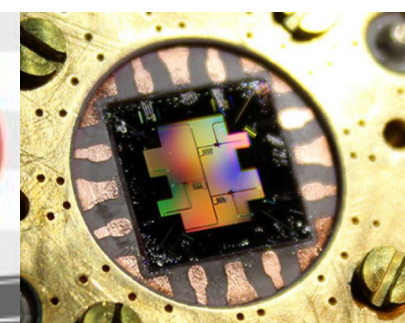
Kvanttitietokoneiden tiekartta Suomessa

Tapio Ala-Nissilä

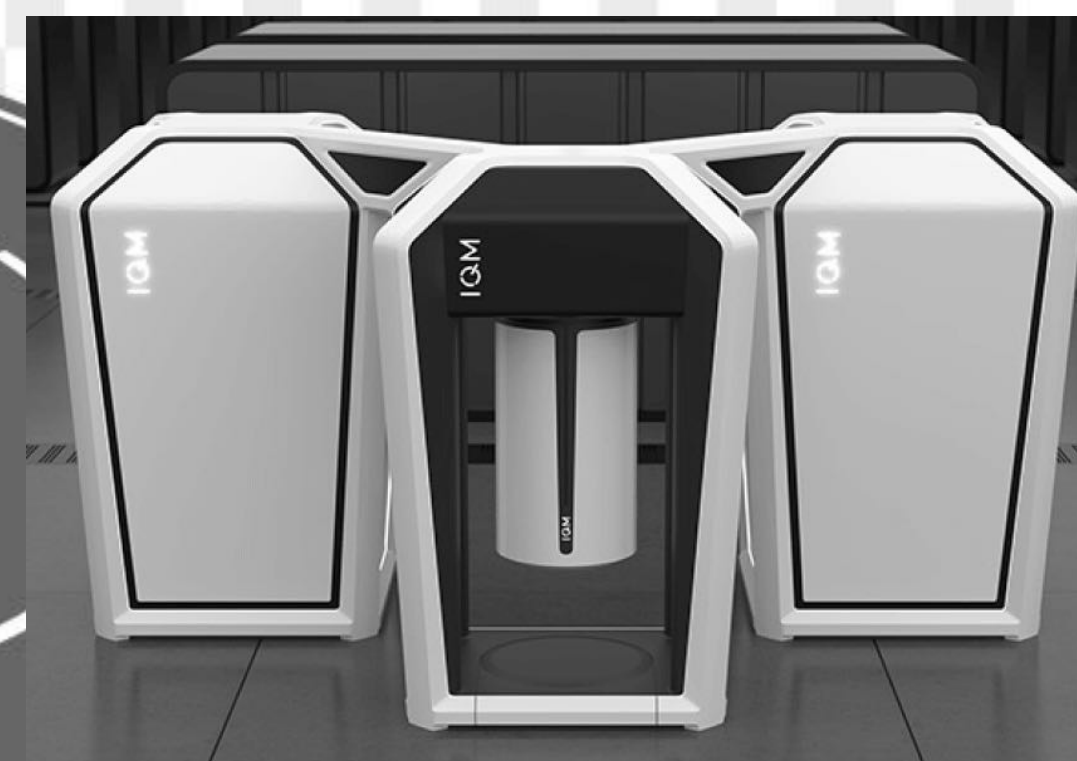
Aalto-yliopisto ja Loughborough University (UK)

Aalto 20 kubittia
VTT 50 kubittia

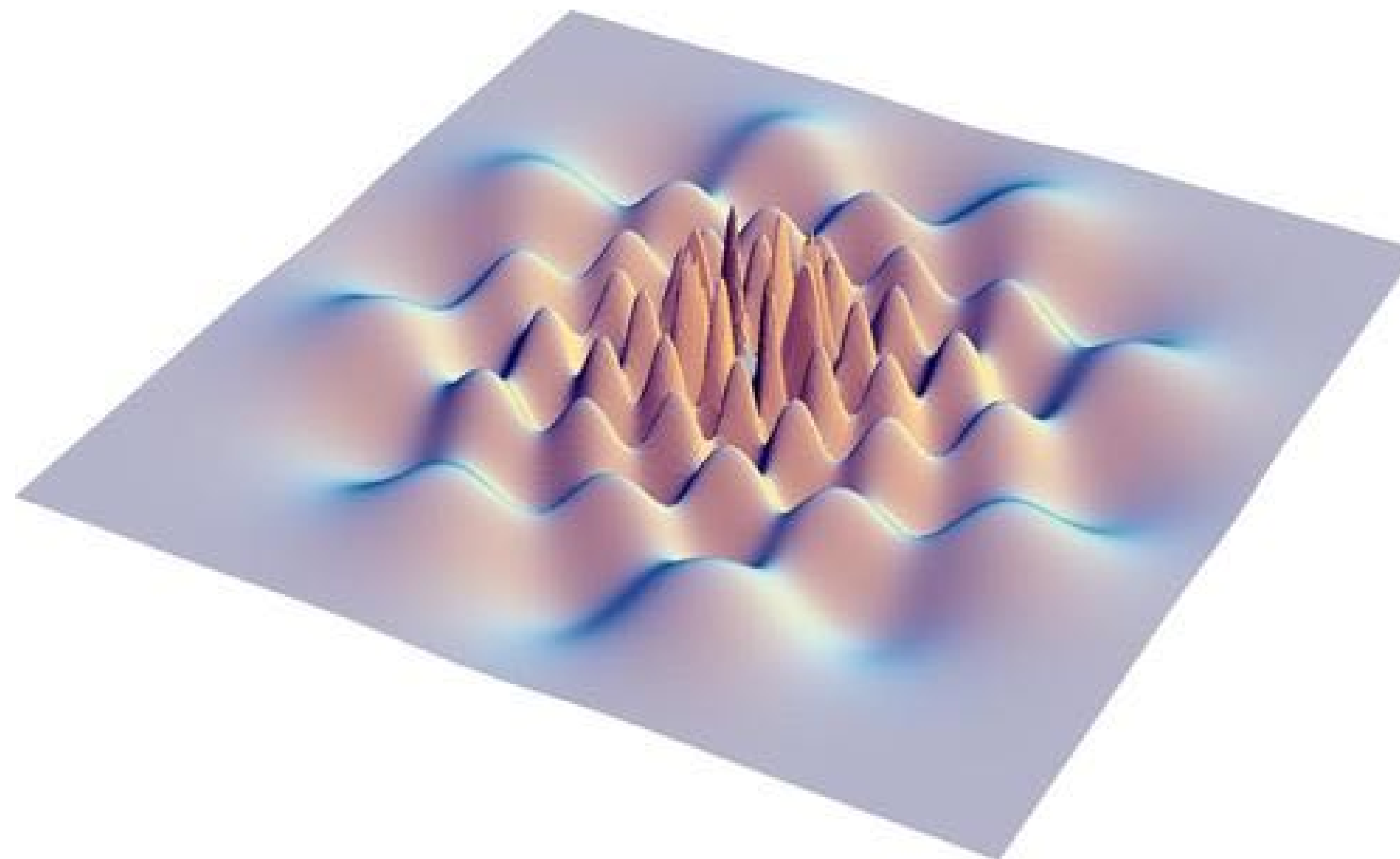
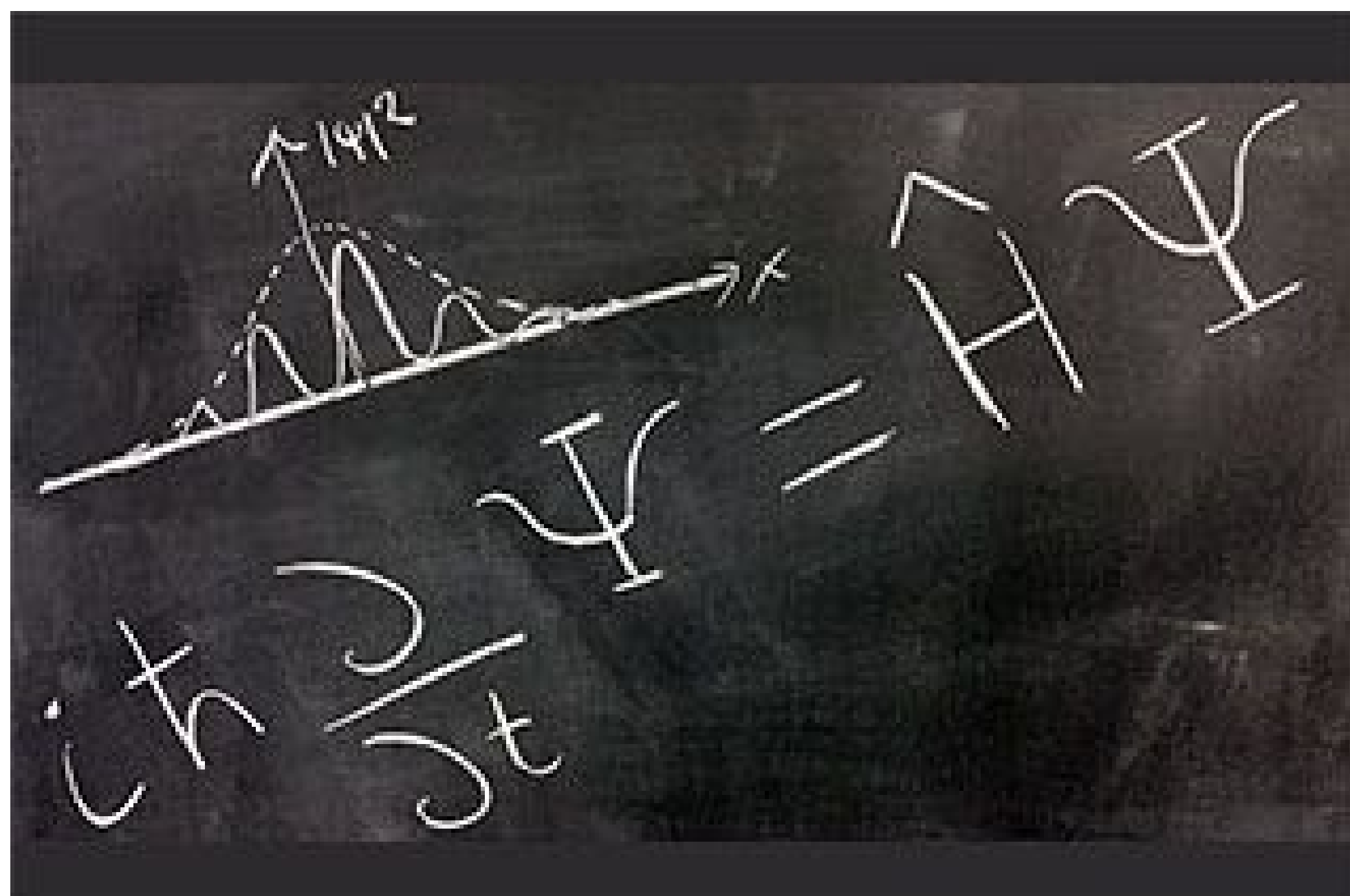
VTT Helmi 5 kubittia

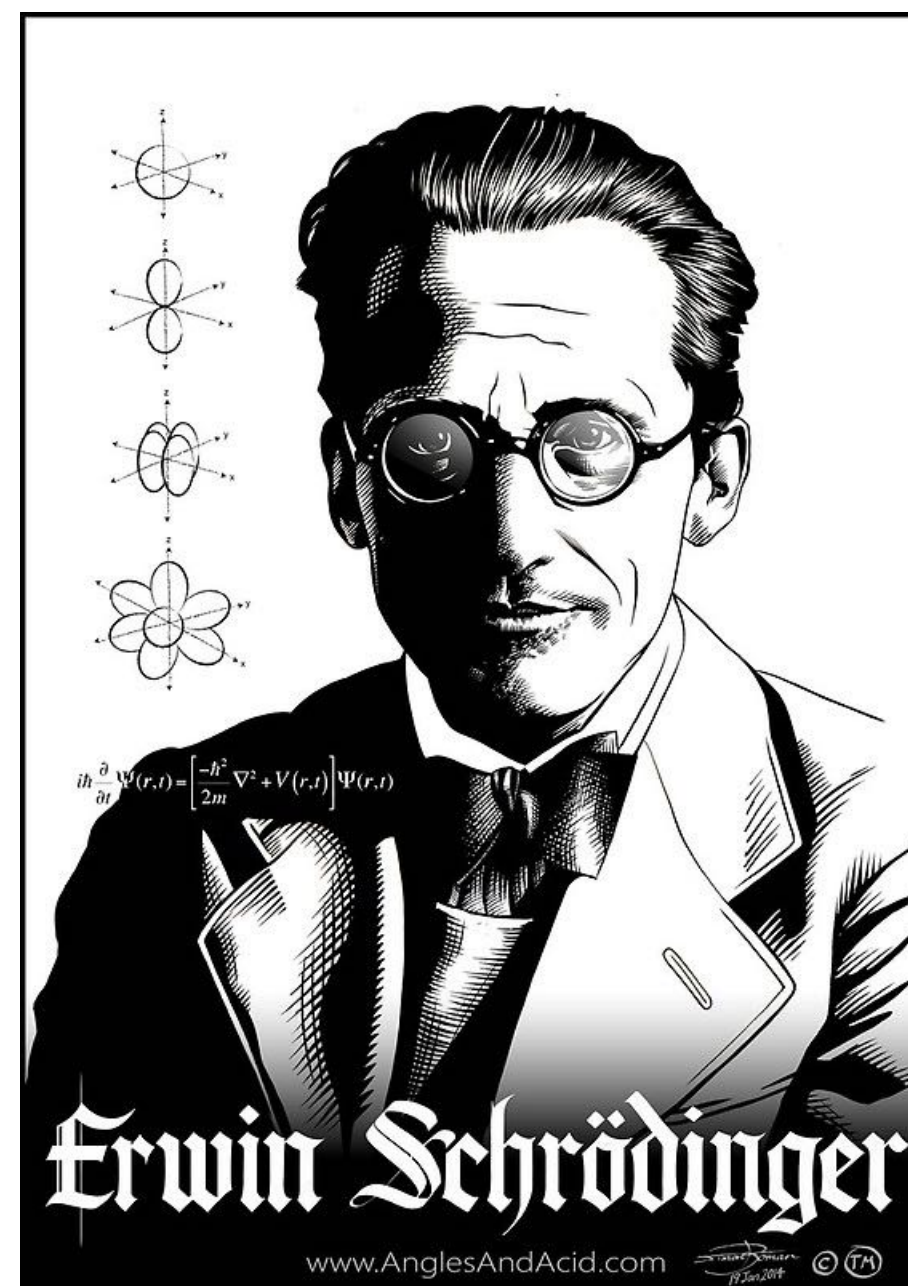
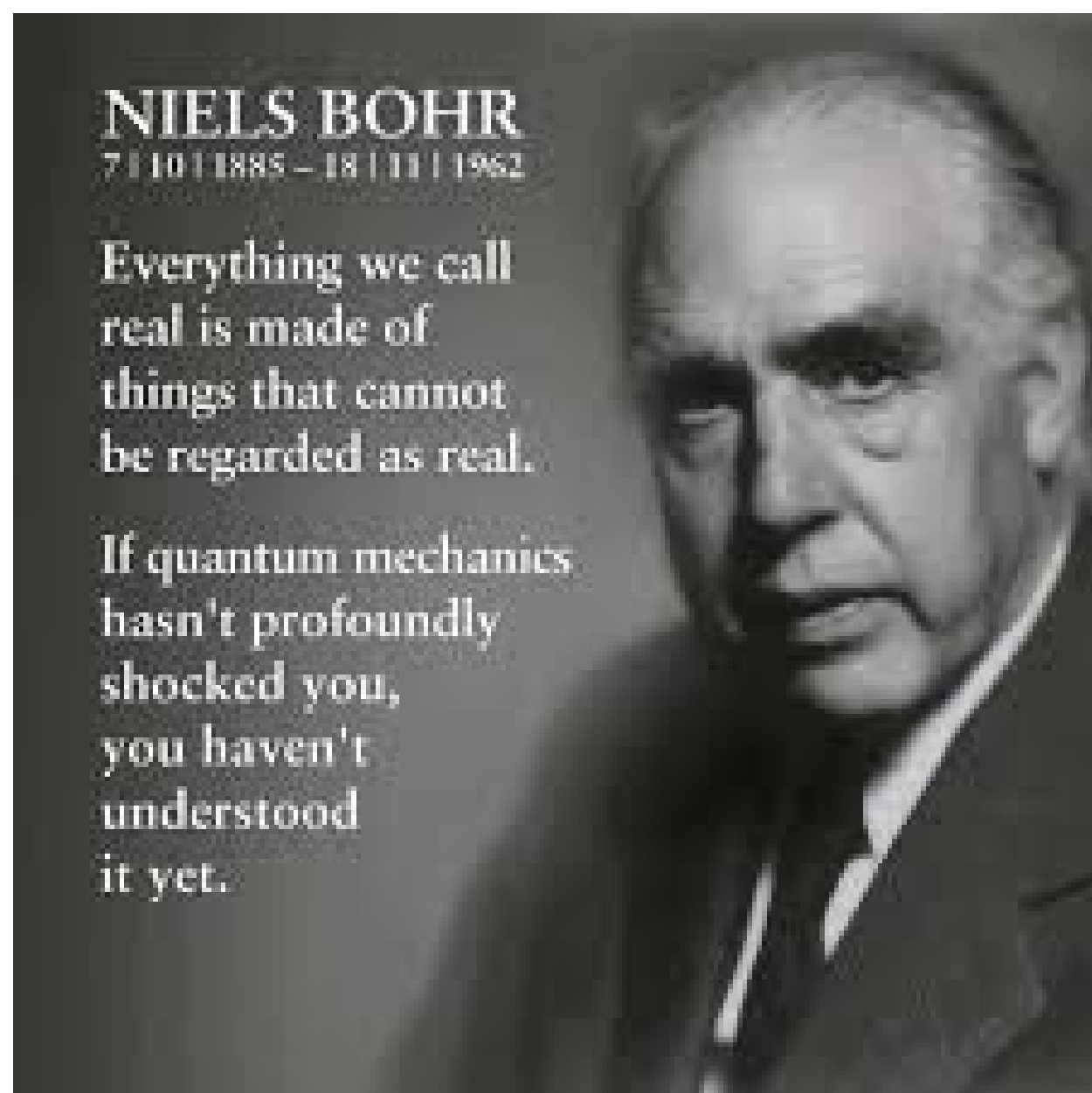
VTT 150-300 kubittia
Aalto-laajennus?

Kvanttimekaniikka

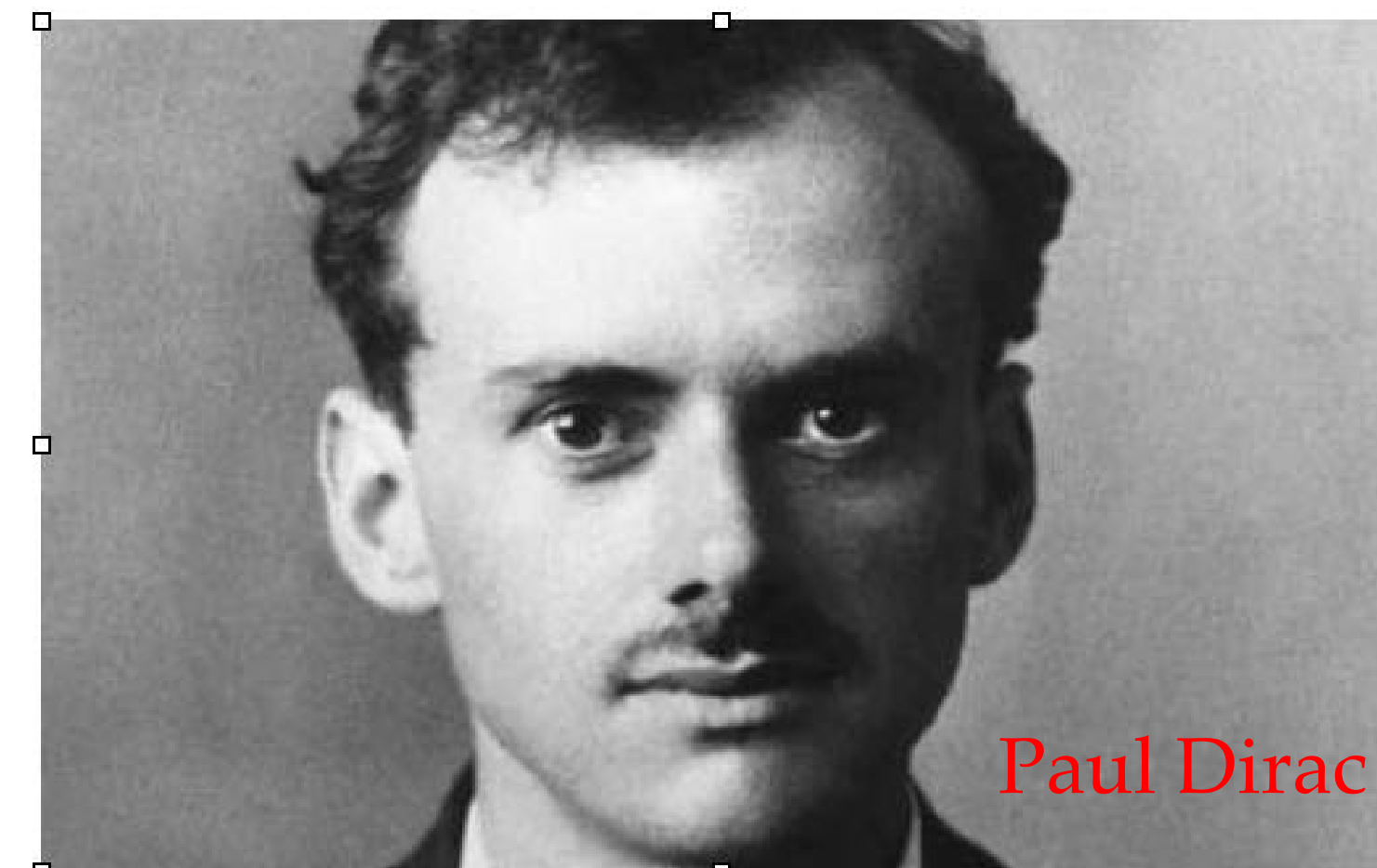
Kvanttimekaniikka (Quantum Mechanics) on fysiikan matemaattinen teoria, jolla kuvataan *aineen pienimpien osasten* (atomit, elektronit, säteily ym.) ominaisuuksia

Ensimmäinen kvanttivallankumous

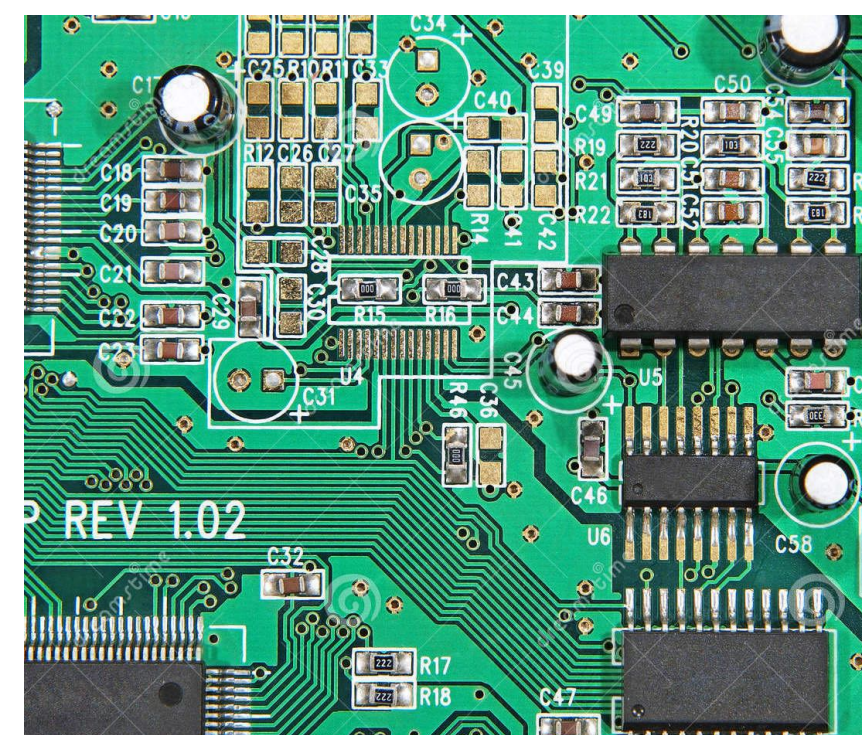
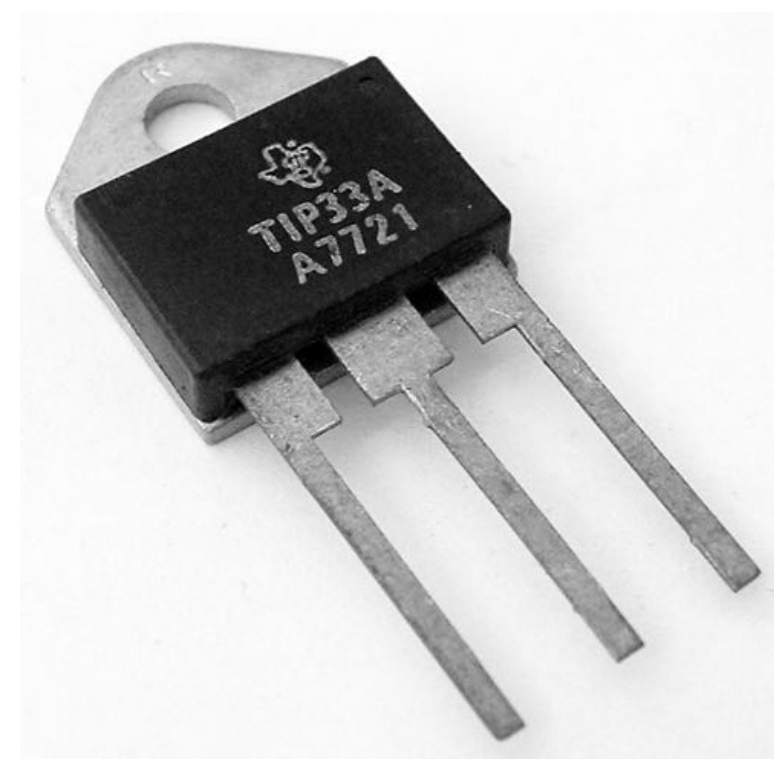

Max Planck
(1858-1947)

Paul Dirac

$$\left(\beta mc^2 + \sum_{k=1}^3 \alpha_k p_k c \right) \psi(\mathbf{x}, t) = i\hbar \frac{\partial \psi(\mathbf{x}, t)}{\partial t}$$

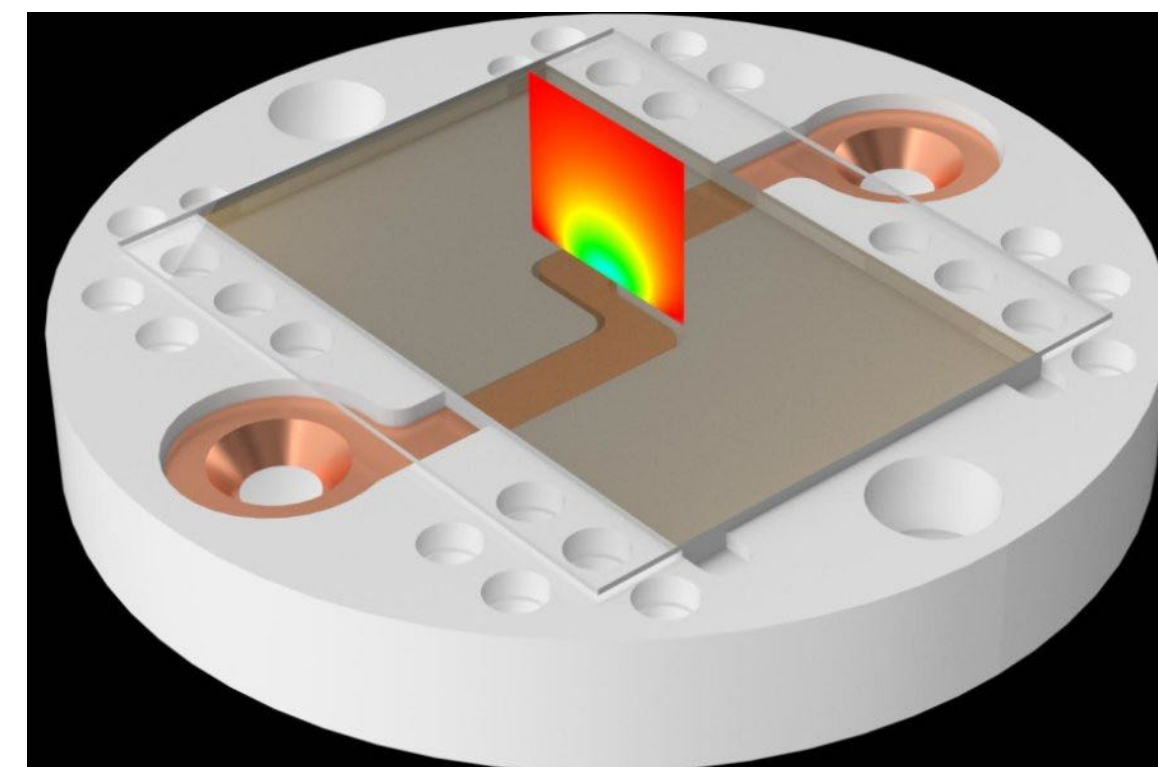
Toinen kvanttivallankumous

Toinen kvanttivallankumous

Kvanttimekaniikka (Quantum Mechanics) on fysiikan matemaattinen teoria, jolla kuvataan aineen pienimpien osasten (atomit, elektronit ym.) ominaisuuksia

- Nykyinen teknologia perustuu QM ilmiöihin (elektroniikka), mutta sen kuvaamiseksi QM ei (yleensä) tarvita (laser on poikkeus)!
- *Uudessa kvanttiteknologiassa käytetään kvanttimekaniikkaa suoraan hyödyksi (ei voida kuvata klassisesti)*

Tietokoneet (Computers)

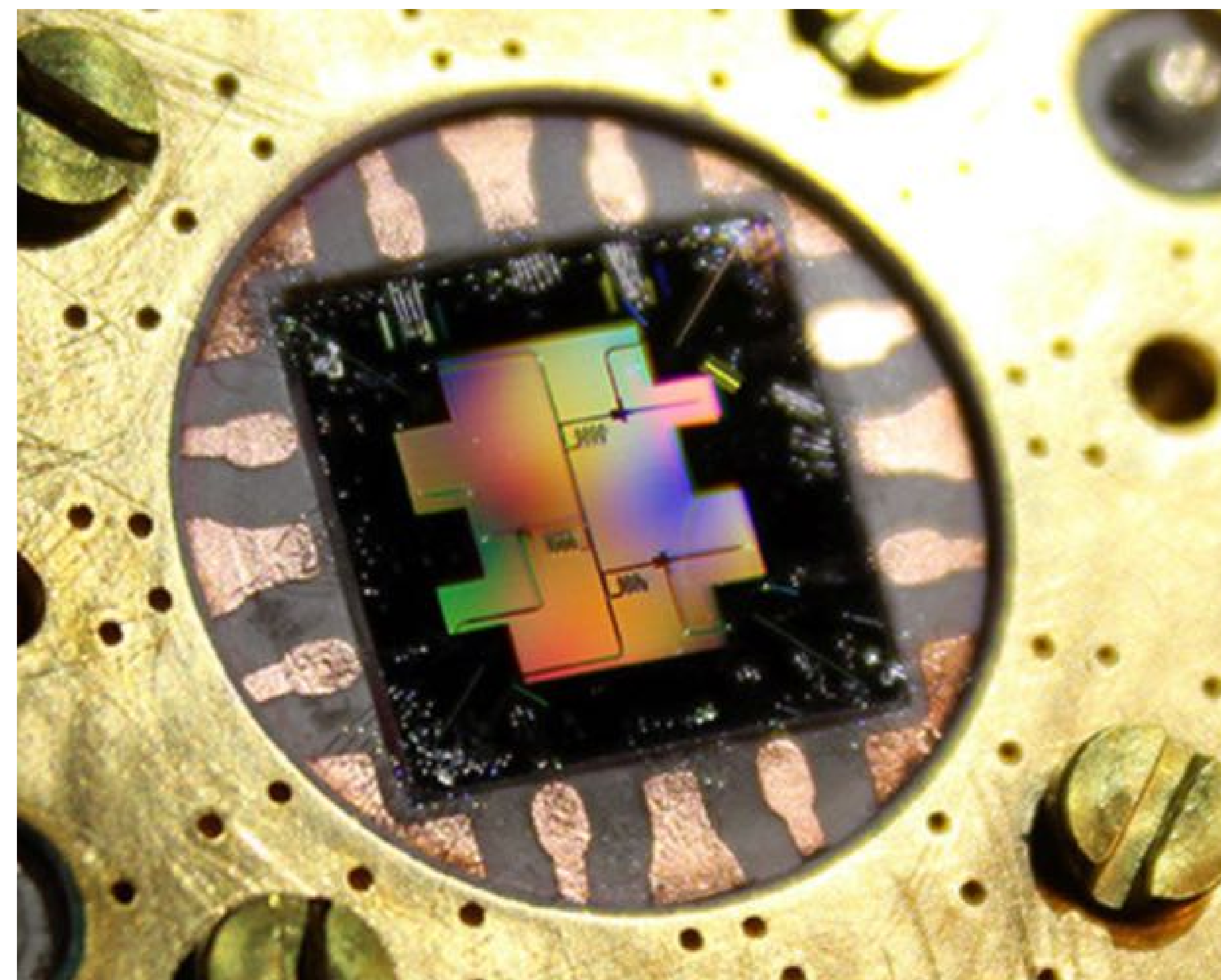
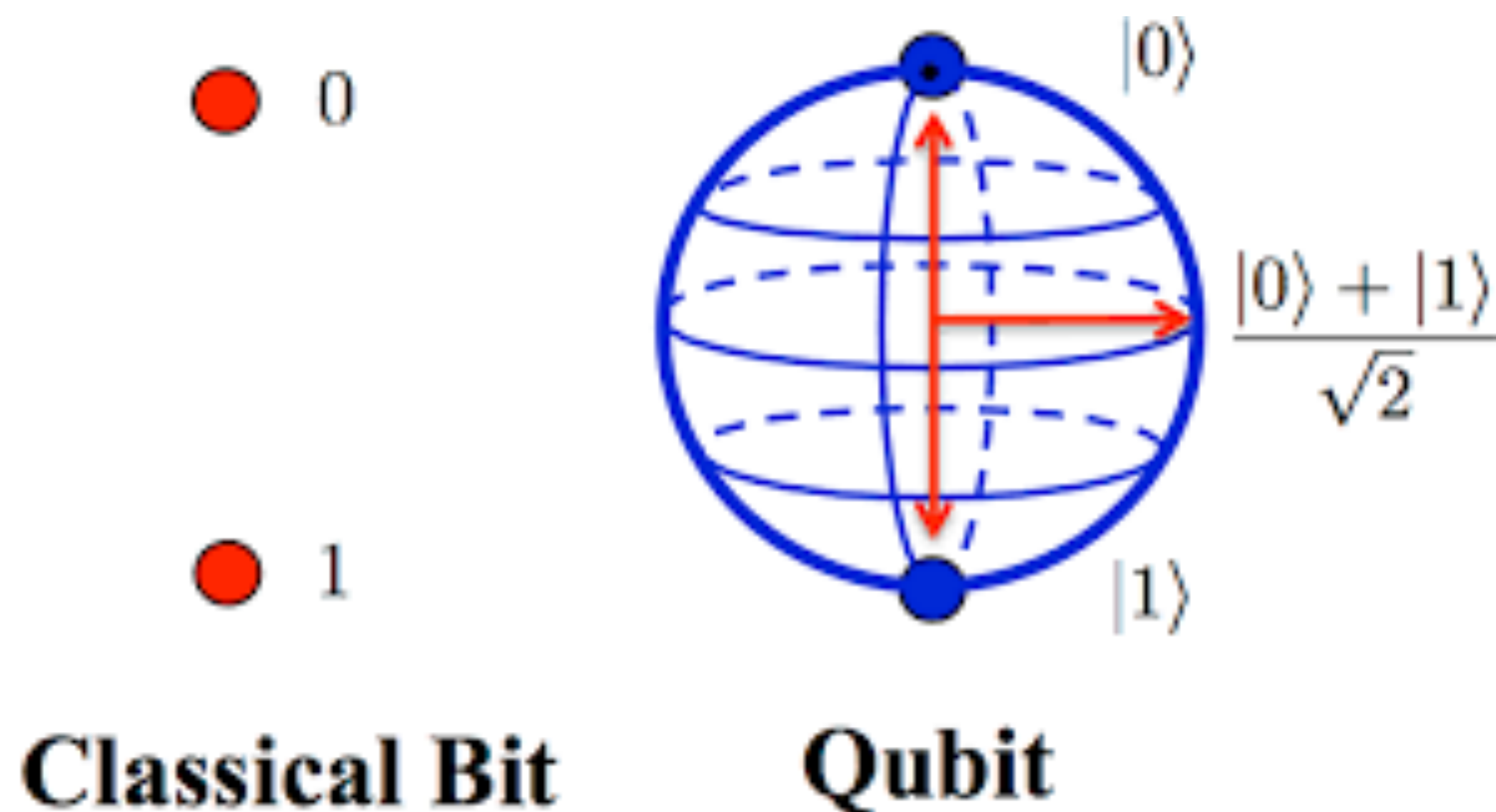
Tietokone (Computer)

- *Perinteinen tietokone* perustuu ns. binaarioperaatioihin 001110101..., jotka voidaan toteuttaa teknisesti melkein miten vain

Kvanttitietokone (Quantum Computer)

- Kvanttitietokone rakentuu osasista, jotka itse toimivat QM perusteella

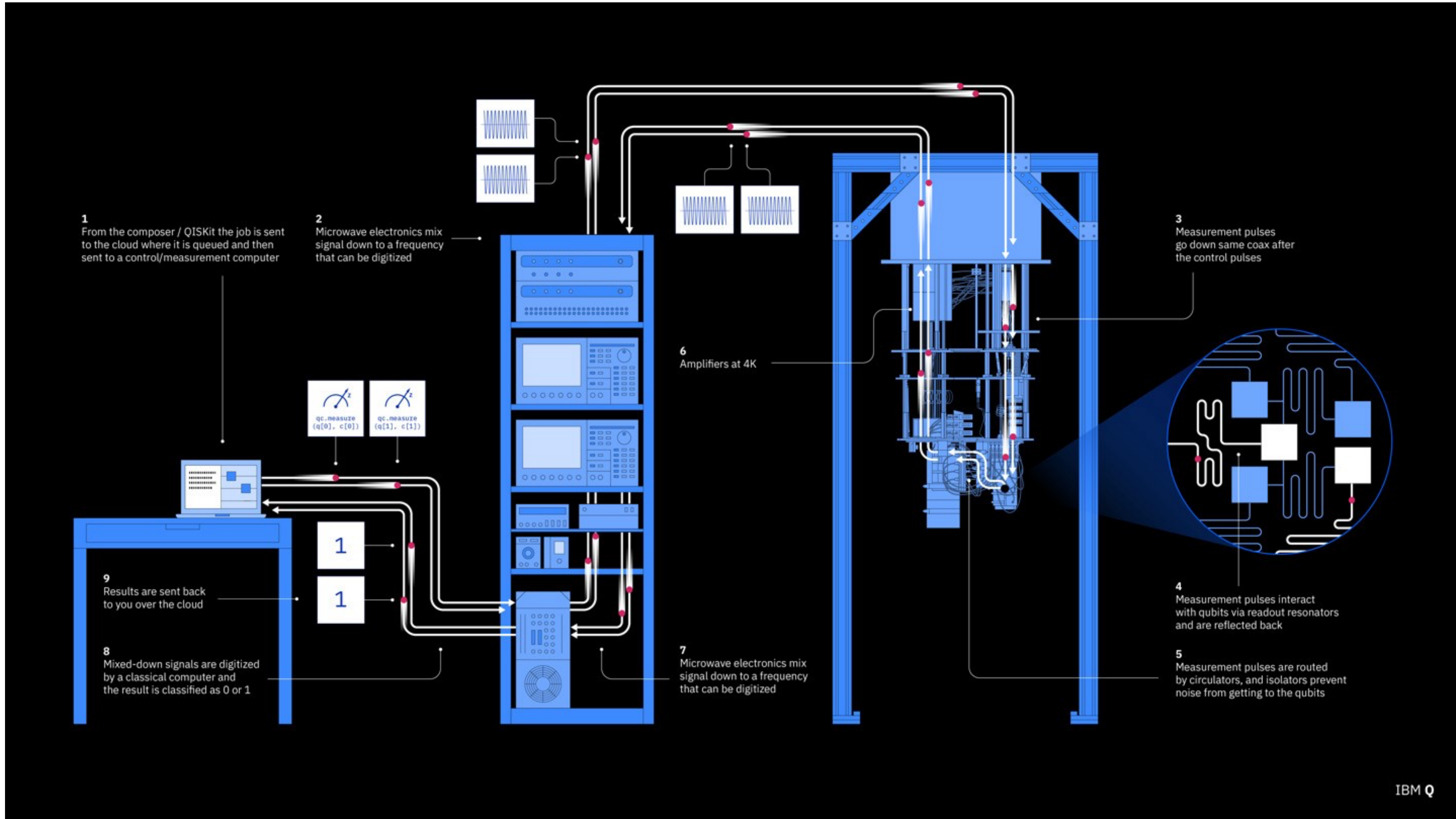

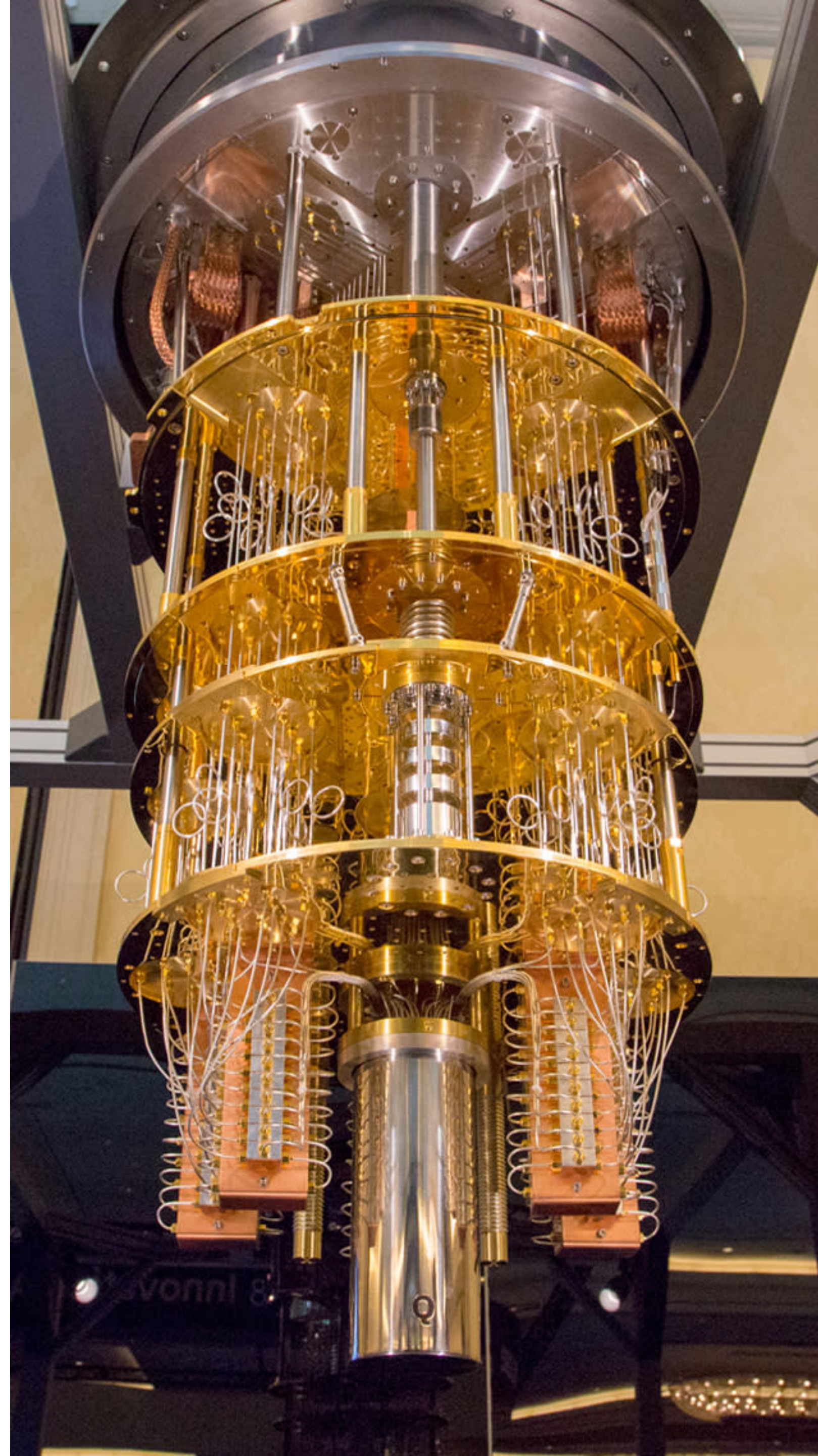
Miksi kvanttietokone?

- Kubitit voivat sisältää *valtavan (lähes rajattoman) määrän tietoa* ns. *superpositio-tilassa*
- QM operaation kubittin välillä mahdollistavat *massiivisen rinnakkaisen laskennan* jolla voidaan ratkaista (matemaattisia) ongelmia lähes rajattoman tehokkaasti

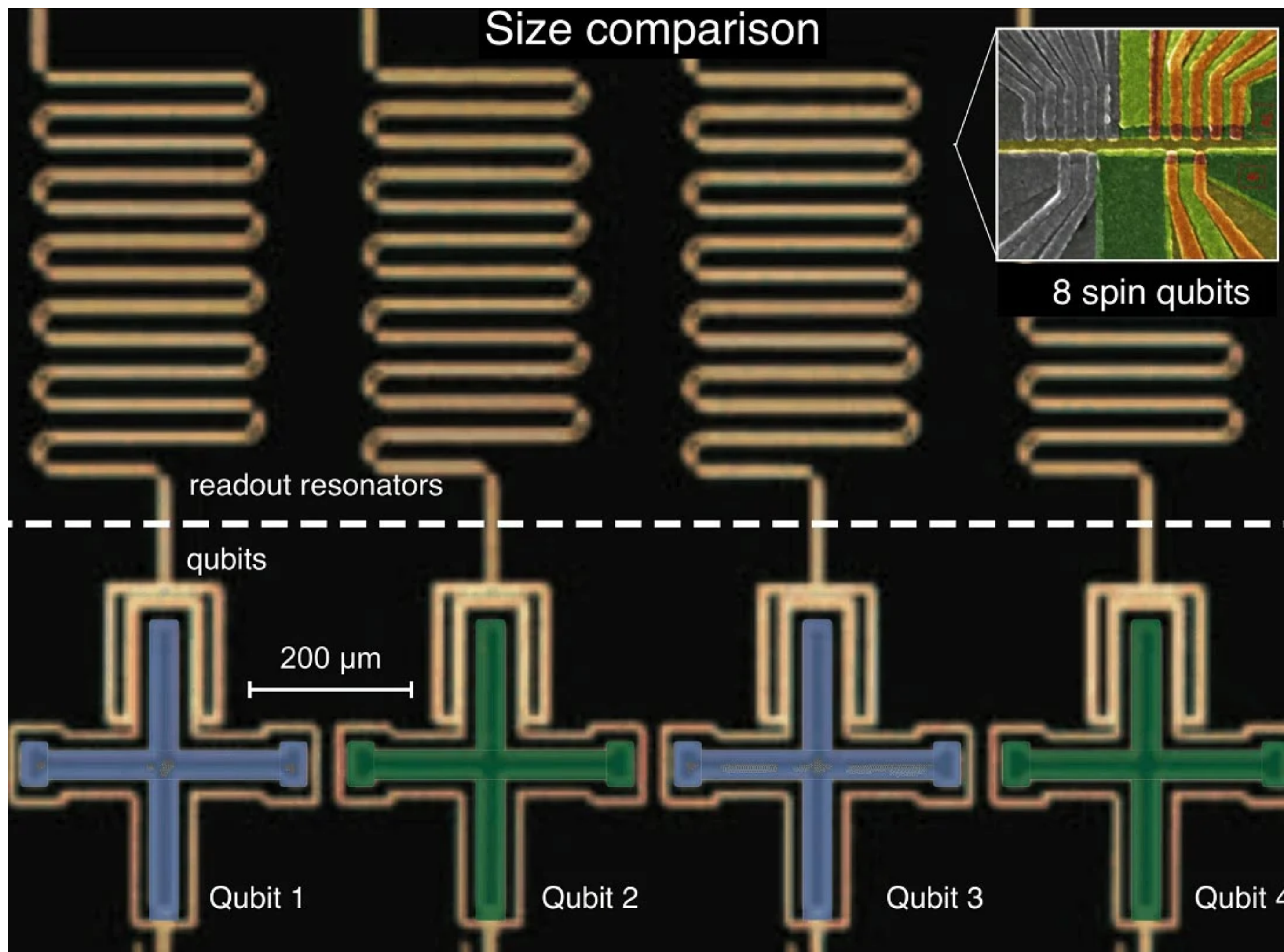
5-kubittinen Helmi (VTT 4/2023)

Kvanttikoneiden lyhyt historia Suomessa

Suomen kvanttiteknologian huippuyksikkö QTF 2018-2025

Superconducting Qubits and Circuit QED KVANTTI +358 50 344 2650 Group leader: Sorin Paraoanu	HELTEQ HELTEQ +358 50 326 3853 Group leader: Sabrina Maniscalco	Quantum Transport QT +358 50 436 5501 Group leader: Christian Flindt
Quantum Phenomena and Devices PICO +358 50 344 2697 Group leader: Jukka Pekola	Quantum Computing and Devices QCD +358 50 594 0950 Group leader: Mikko Möttönen	Applied Quantum Electronics AQE +358 40 568 6148 Group leader: Visa Vesterinen

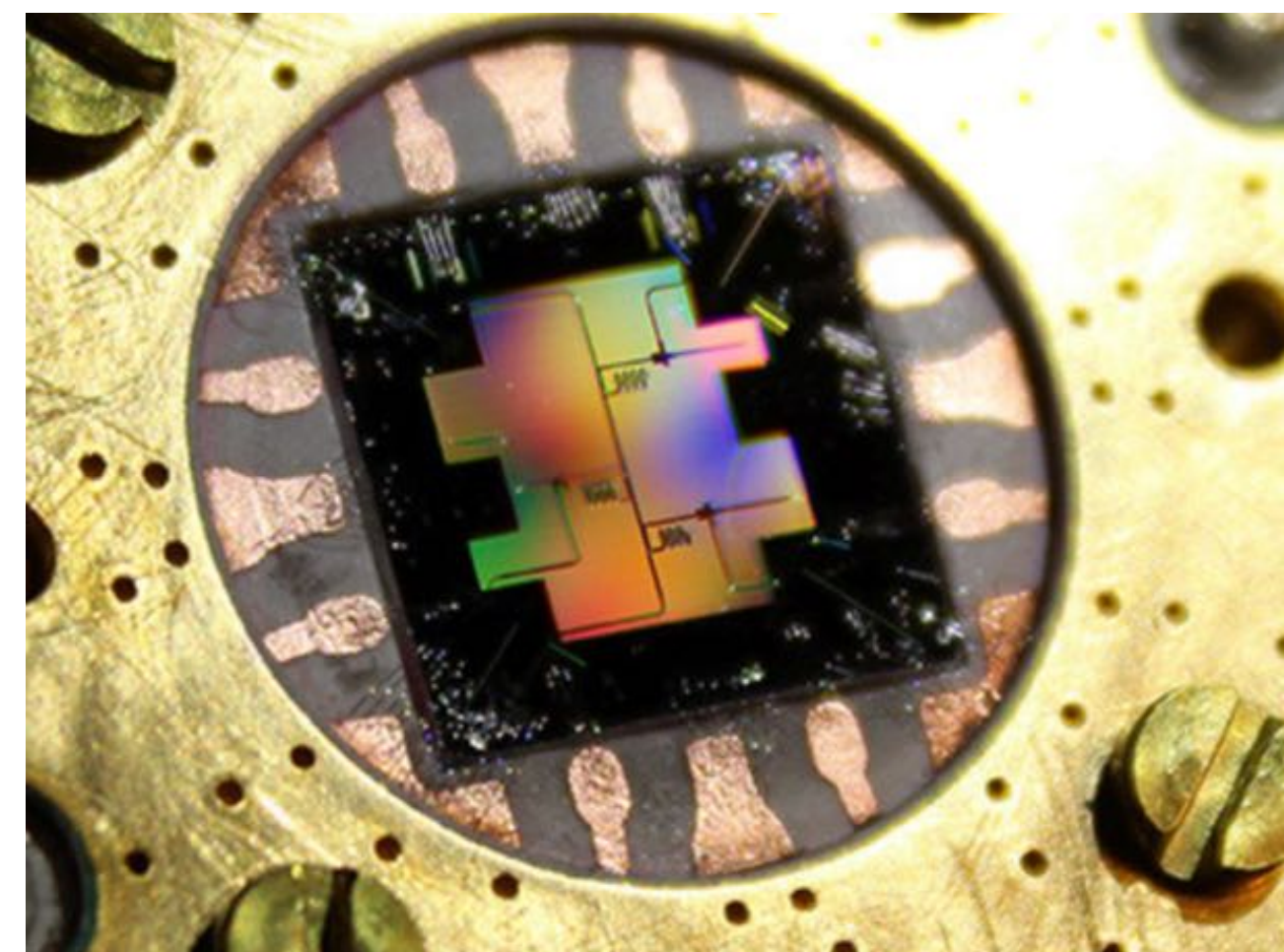
Quantum Circuits and Correlations NANO +358 50 344 2316 Group leader: Pertti Hakonen	Multiscale Statistical and Quantum Physics MSP +358 40 541 2983 Group leader: Tapio Ala-Nissilä	Nanoelectronics NAE +358 40 537 8910 Group leader: Mika Prunnila

Quantum Nanomechanics NEMS +358 50 344 7330 Group leader: Mika Sillanpää	Photonics PHOTO +358 50 430 2820 Group leader: Zhipei Sun

Kvanttitietokoneen rakentaminen alkaa Aalto-yliopistossa 2018

Teknolohiateollisuuden 100-vuotissäätiö ja Jane ja Aatos Erkon säätiö ovat myöntäneet Aalto-yliopiston dosentin **Mikko Möttösen** vetämälle työryhmälle yhteensä 950 000 euron rahoituksen. Työryhmä haki rahoitusta säätiöiden yhteisen Tulevaisuuden tekijät -rahoitusohjelman kautta, jossa säätiöt etsivät uusia, rohkeita tutkimusavauksia.

Möttösen työryhmä aloittaa skaalautuvan kvanttitietokoneen kehittämisen Suomessa. Tarkoituks on rakentaa ensin kvanttiprosessori, jota voi tulevaisuudessa skaalata eli kasvattaa suuremmaksi prosessoriksi. Käytännön ongelmia nopeasti ratkovaa kvanttitietokonetta ei ole rakentanut vielä kukaan, joten työn aloittaminen on äärimmäisen tärkeää.

Suomen ensimmäisen kvanttietokoneen rakentaminen alkaa – VTT:n kumppanina suomalainen IQM

työ- ja elinkeinoministeriö

16.11.2020 9.15 **TIEDOTE**

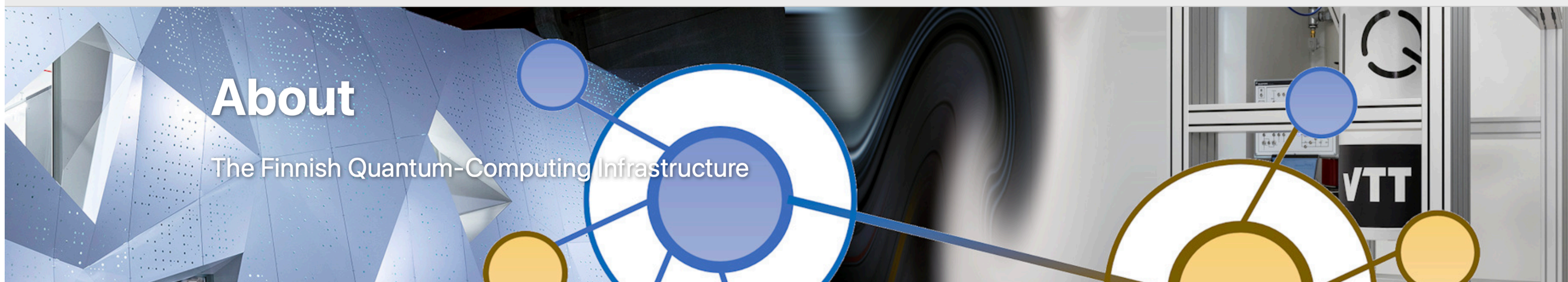

Kuvassa VTT:n toimitusjohtaja Antti Vasara, elinkeinoministeri Mika Lintilä ja IQM:n toimitusjohtaja Jan Goetz.

VTT ja suomalainen kvanttialan startup-yritys IQM ovat allekirjoittaneet sopimuksen innovaatiokumppanuudesta Suomen ensimmäisen kvanttietokoneen rakentamiseksi. Hanke tuo yhteen suomalaisen kvanttialan huippuosaamisen ja mahdollistaa harppauksen Suomen kvanttikyvykkydessä. Suomen hallitus rahoittaa projektia 20,7 miljoonalla eurolla.

Suomen kvanttilaskennan infrastruktuurikonsoortio

About

The Finnish Quantum-Computing Infrastructure

The FiQCI consortium maintains, operates, and develops the infrastructure

In Brief

The Finnish Quantum-Computing Infrastructure (FiQCI) was established in 2020, when it became part of the Finnish Research Infrastructure (FIRI) roadmap of significant national research infrastructures within the Finnish research infrastructure ecosystem, maintained by the Research Council of Finland.

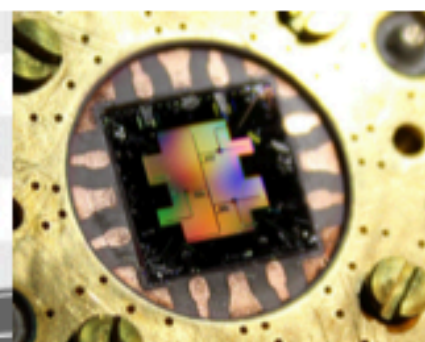
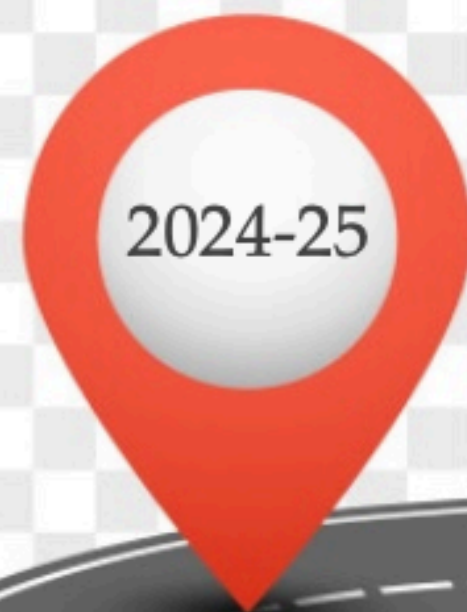
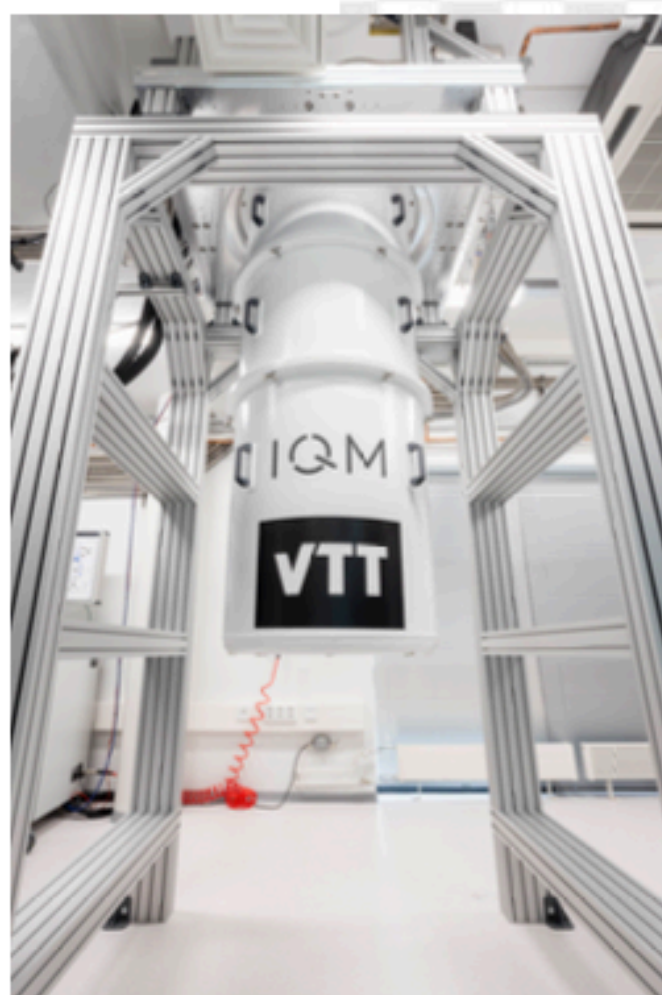
The mission of FiQCI is to provide state-of-the-art quantum-computing services such as computing time and training to the Finnish RDI communities. This includes providing a hybrid high-performance computing and quantum computing (HPC+QC) platform for developing, testing, and exploiting quantum-accelerated computational workflows. Through FiQCI, Finnish researchers have access to one of the most powerful hybrid HPC+nQC resources in the world, available for quantum accelerated research and development. The infrastructure also aims to offer possibilities to carry out experiments in quantum physics.

FiQCI is jointly maintained, operated, and developed by **VTT, Aalto University, and CSC – IT Center for Science.**

5-kubittinen Helmi (VTT 4/2023)

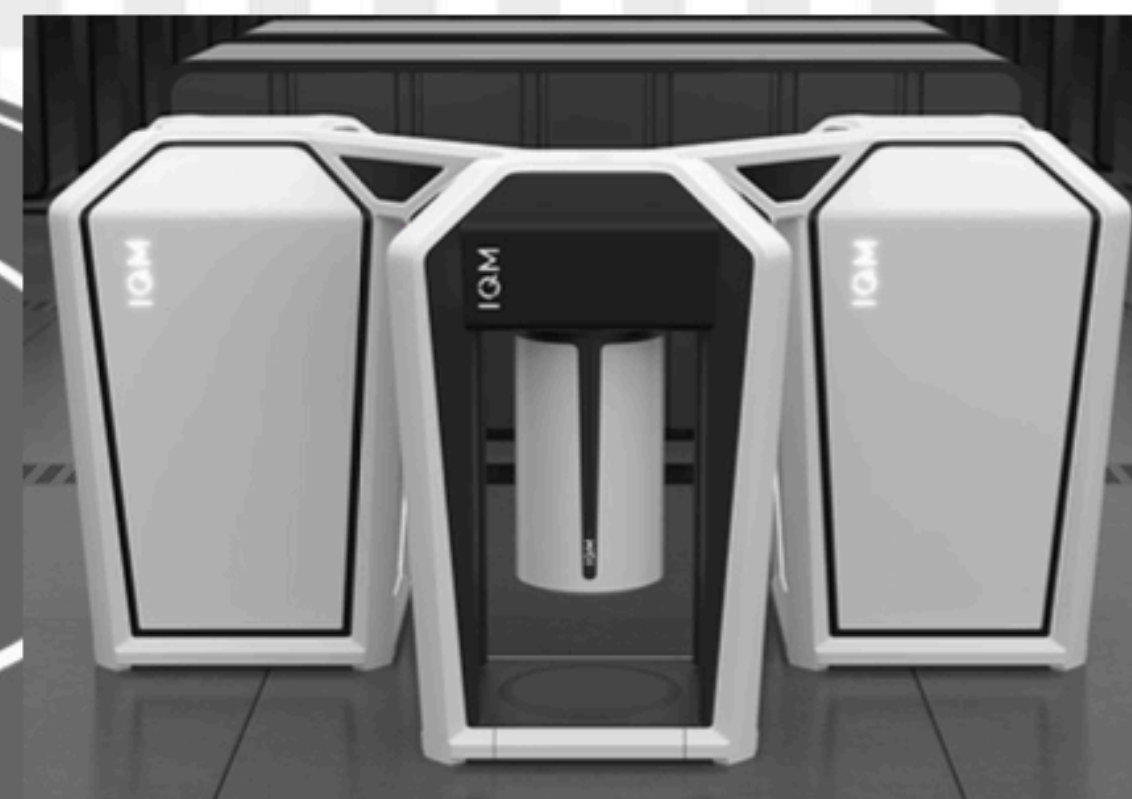
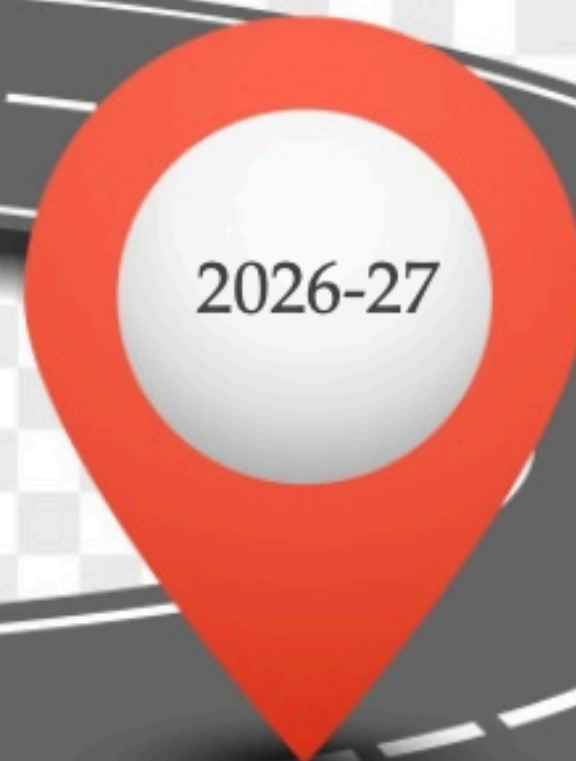

Tiekartta 4/2024

VTT Helmi 5 kubittia

Aalto 20 kubittia
VTT 50 kubittia

VTT 150-300 kubittia
Aalto-laajennus?

Miksi Suomessa?

- Koulutus ja tutkimus (tulevaisuuden kvanttiosaajat)
- Startups - BlueFors, IQM, Algorithmiq, ...
- Suuri kaupallinen kiinnostus ja potentiaali kvanttilaskentaan
- Osa EU:n kvanttilaskentaverkoston
- ESKO-projekti 1954

Kiitos!

